

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Sloga rasti male stvari, a nosloga sve poljivari“ Nar. Posl.

— Uredništvo i odpravništvo nalazi se: CORSIA STADION N. 12. —

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redaka stoje 60 novč., za svaki redak više 5 novč.; li u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šljku poštarom naplatom (osim ako se izvana naplate). Reklamacije, dopisi, se na vrhu ako se i ne tiskaju. — „NAŠA SLOGA“ izlazi svakog četvrtka i li u otvorenu plam, za koje se na plaća poštarine, ako se izvana naplate. — Najbolje govori listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za svaku 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 250 na cijelom arku. Novci i pisma šalju se na uredništvo ili odpravništvo. — Najbolje govori listovi se ne primaju. — Predplata s poštarinom stoji 5 for., za svaku 2 for. na godinu. Razmjerno fr. 250 na za pol godine. Izvan carevine više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

Poziv na predplatu.

Molimo p. n. gg. predplatnike, kojim je iztekla predplata koncem prošloga poluleta da ju izvole za dobe obnoviti, inače će njim selist obustaviti. Sjećamo ujedno sve naše ljetošnje i prijašnje dužnike, da učine čim prije svoju dužnost jer nije lepo list primati a neplaćati ga.

Uprava „Naše Sloge“.

Rad istarskoga sabora.

II.

Poslio sablaznijih događajah u porečkom saboru od prošle godine, smjeli smo očekivati, da će vlada Nj. Veličanstva povjeriti povjereništvo u saboru takovom mužu, koji će biti kadar svaki i najmanji pokušaj nemira, svaku i najmanju nepravdu ili pristranost odmah u zametku zadržati. Do nemira nije došlo, jer se gospoda u Poreču bojala zlih posliedica, nu dvojimo, da bi bila u stanju isto ugušiti ona ruka, koja je na to pozvana.

Izrazili smo također više puta opravdanu želju, da bi carska vlada imala imonovati svojim povjerenikom takova čovjeka, koji bi morao razumjeti i prosuditi sve, o čemu se u saboru govori i razpravlja. Sadašnjemu vladinomu povjereniku jest to na prosto nemoguće, jer ne pozna jezika, kojim se služi većina pučanstva naše pokrajine i kojim je govorila hrvatska manjina u saboru.

Vladin povjerenik je uprav radi toga u saboru, da nadzire da se vrši strogo zakon, da se isti jednako upravlja na sve zastupnike, da ga oni nikad u ničom neprekorače ili ne-

okrajne. Pitamo sada, kako bijaše to moguće vladinomu povjereniku u Poreču, pošto ne zna niti riječi hrvatske, pošto nije mogao znati o čemu, ni šta govore naši zastupnici? Predbaci bi nam se moglo, da je takovo stanje jedino nam u prilog, nu mi taj privilegij (!) dragovoljno žrtvujemo, to zahtjevamo od vlade Nj. Veličanstva, da namjesti u buduću takova povjerenika, koji razumije i naš jezik, pa makar se ujm služio i proti našim zastupnikom. Ono, što uživaju sve narodnosti u ostalih zemaljskih saborih, t. j. da vladin povjerenik razumije svakoga njihova zastupnika u saboru, mislimo, da imademo i mi pravo zahtijevati.

K tomu imademo pravo, da se ponamjesto u vrijeme saborovanja i takovi brzopisci, koji bi pobijezili točno svaku hrvatsku riječ, svaki govor izrečen u saboru. Praksa nas uči, da to biva u svih zemaljskih saborih, gdje imade zastupnika raznih narodnosti, pa zašto da bude jedino kod nas iznimka?

I saborski bilježnici morali bi kon nas poznati oba zemaljska jezika i takovo moralo bi se jedino birati, nu težko je to očekivati od poznate pravdoljubivosti porečke gospode.

Prva sjednica istarskoga sabora u Poreču obdržavana dne 9. julu t. g. obavila svoj posao uz obično forme. Zem. kapetan g. Vidulich, otvarajući ovo zasjedanje, izreče nadu, da će svi članovi sabora složno nastojati, kako bi se u zemlji zlo umanjilo, a dobro povećalo, a k tomu da se hoće marljiva i složna rada svaga zastupstva zemlje.

Uzmimo, da je zbija stalo g. kapetanu do poboljšanja žalostnih gospodarstvenih odnošajah naše po-

krainje, recimo, da je on i njegova stranka, t. j. većina porečkoga sabora, na umu imala priteći siromašnoj zemlji u pomoć dobrimi i pravodnimi zakoni i naredbami, što bi se jedino uztrajnim i složnim radom svih zastupnika postići dalo, nepojmimo ipak, kako se moglo tekom ljetšnjeg zasjedanja svo predloga, svo prošnja i savjeta saborske manjine, mimoći i zabaciti. Je li to možda složan rad?

Pod složnim radom bilo koje korporacije, društva, sabora itd. razumijemo mi svako pravdo i nepristrano prosudjivanje i uvaženje bilo prošnjah, bilo savjetah ili predlogah, na došli oni od koje mu drago strane. Radi li se pako — kao što ja radila većina istarskoga sabora — da se jo naime razpravljalo jedino ob onom, što je ona za dobro pronašla, što je ona u svojih klubskih ili privatnih sastancih zasnovala, tad zaista nemoguće biti govora o uzajamnom i složnom saborskom radu.

Roklo se doduše hrvatskim zastupnikom u javnoj sjednici, i to po zemaljskom podpredsjedniku, da se nešto većina osvrtni na savjeto i predloga manjine, dok budu isti u kojem drugom, a ne talijanskom jeziku podnošeni, nu tko bi bio toli djetinjast, to bi g. dru. Amorosu u tom povjorovao? On jo naš davni prijatelj (!), a kao takav govorio je zaisto iskreno i on, kao prvak talijanske stranke u Istri i vodja saborske većine u porečkom saboru, znade vrlo dobro, da su naši zastupnici do ljetos uvjok i u svakoj zgodi izključivo talijanski prosili i predlagali, pa noka nam izvoli g. zemaljski podkapetan označiti samo jedan uvažen predlog, podnešen od hrvatskih zastupnikah.

Ružna je to igra sa našim na-

rodum, nedostojna ma kojeg zakonodavnog tiela. Dok smo talijanski prosili i molili, prešlo se sa smjehom i preziorom na dnevni red preko naših molbah, a kad hrvatski predložimo i pitamo, kaže nam se: nečeto dobiti ništa, jer ne pitate talijanski! Nu isto pako vriemo govore i predlažu naši zastupnici i talijanski, pa jeste li se vi osvrnuli bar na talijansko govore? Je li možda i jedan predlog ili izpravak, podnošen od naših zastupnika u talijanskom jeziku uvažen bio? Nije niti jedan jedini! Pa mi da vam vjerujemo? Vi da s nami pošteno mislite? Vani da je do napredka i blagostanju ova nesrotne pokrajino? Tko hoće neka tomu vjeruje, mi, niti itko drugi, koji je zdravih moždjanah, toga vam lje neće vjerovati.

Istarske desetine.

Leta 1819. dal je cesar patentu, da ima past desetina, tla i drugo, što je kmet imao davat gospod i crkvam, a sjednom besedom: Cesar je naredil, da ima past dole gospoščina i šta kmet ima, neka bude pravo njegovo.

Ali on gospodin, koji je dobio desetinu od štita, janjac i drugih stvari, bil bi na jedan put siromah, da je kmet posve slobodan.

Da bude svakomu pravo, odlučil je cesar mudro, neka se kmet malo po malo odkupi u novcu ili recimo u bečeh.

Tako je cesarstvo dalo onoj gospodi, crkvam i svakomu, koj je imao pravicu na desetinu, nekoliko zadužnicah (obligacion) na koje oni potežu interese.

Kmetu se jo stori račun, na priliku ovako: Sve što Ti do sada daješ gospodinu, valja 5 forinti na leto. To je kako jedan interes na 100 forintih kapitala. Dakle gospodin ima dobit 100 forintih. Ti kmet ćeš mu od toga dati jedan tretil del, cela Istra (provincija) će mu dati drugi tretil del, a cesarstvo će mu dati tretil tretil del i tako će gospodin bit plaćen, i kmet mu više neće davat ni desetine ni tlake (rabote).

Dobro je to. Ma kada je imalo uzet

— Al platiti mu moramo, želio otac, jer će nas tužiti.

— Dug se mora platiti, rekao sin, al valja prije promisli, da se ne pravi dug kao da ga ne treba platiti. A vi ste tako svake godine radili, ta bi na skoro dali krunjelu i kuća i zemlju i morali štapom obilaziti tuđe pragove.

— Drugi put bit će pametniji i u svem tebe slušati, umiljavao se otac. Što ćeš, ni znam čitat, ni znam pisat. A ti znadeš nešto, pa te ne može tako lahko žedna prevesti preko vode. On hoće, kao što i da, u tu knjigu pišati što hoće i koliko hoće, kad se ja u to ne razumijem kao ni sliap u svjetlo. Kad sam ja malen bio nije bilo školah.

— Kasno je poslie podne k misl. Nego svaka šteta nauči čovjeka pameti, a pamet se nikad skupo ne plaća, putio Andre otac. Sad ste se bar osvjedočili, da smo se i vi i ja, skoro cijlu godinu samo za krunjela mučili. A tako rade skoro svi naši seljaci. Nije dakle ni čudo, da je pred deset godina došlo k nam gol kao prošnjak, nije imao čim bi pitčjega mleka. A danas mu ne fall ni pitčjega mleka. Već ne zna kamo bi a novci. A imat će i više, budu li ljudi tako ljudi kao i do sada, pa se svi za nj mučili budu i sve njemu snašli.

U jutro dođu Bepo, da se je Andre povratio s dobitka. Isti čas letio kao mah

PODLISTAK.

Jalova žetva.

Črtica iz života istarskoga seljaka. Napisao Ante Demaričič. (Konac.)

— Sipljite još, ta vidite da nije puna, vilkao Bepo.

— Kako nije puna, kad već zrnje van pada, začudi se Potreba. A vi ste, gospodine, meni vizali. Onda nije bilo vrha.

— E, sad je žetva, a zrnja dosta, namjehnuo se Bepo izpod brka. Ja sam u proljeće od vas kupovao zrk; brojio sam za nju gotove forintice. Nije moguće, da mi ne čete štoog navreći i preko mjere.

I opet morao Potreba slusnati s plied, začimriti na jedno oko i sipati koliko se je krunjelu hotjelo. Samo mu je išto po glavi, hoće li biti dosta toga zrnja, da namiri nemilosrdna vjerovnika.

Čim su više mjerili, spopadala Potreba sve strašnija slutnja. Zobi bijaše još vrlo malo.

Namjeriše 14 stari, a više nije bilo ni zrnca. Potrehi se zamagili pred očima. Tek iza nekoliko časakah, mogao je krunjelu pogledati u oči. I sada ga je začudjan gledao, kao da je u zemlju ukopan.

— A što me gledate? Lukavo će Bepo. A gdje vam je ostala zob?

— Na ima je, gospodine, ni zrna više.

— Što? Vi će te me varati? Gdje je ono, što ste sakrio?

— Nisam, gospodine, tako mi duše l branio se Potreba.

— O, lahko meni za to. Ja imam crno na bielom, da sam vam posudio šestnajst stari zob.

— Vi ste mi samo osam dali.

— Da, da, al pogodba. U pismu nema govora ob osam. Na šestnajst ste dali križ.

Dva stara platit će te mi u novcu; star po dva forinta; ili će sud imati posla.

— Ali nemojte tako, gospodine. Ta vidite, Bog mi je svjedok, da sam vam dao sve što sam imao. Meni nija ostalo, ma ni zrna. Mučio sam se kao živina, a bez koristi, za badava — za vas.

— Što je to mene briga. Pogodba je pogodba, carta carta. Pismo valja, ono ne laže. Platite liepo na miru, pa mirnu Bosna! ako vas tužim sudu, bi će toga plaćanja i više. Al i za ono drugo tužit će vas onda.

— Kad nije druge, češao se Potreba za uhom, to će vam platiti manjak u novcu. Al sada ih nije. Kad dođe Andre onda —

— Onda će te mi platiti i stari dug; inače morat će vas opet tužiti. Dosta vas već čekam.

— Ako čekate, za to dohivate interese

U ostalom, dat ćemo vam, što se više bude moglo. Andre se misli ove jeseni oženiti, trebat će nešto i za piv.

— Izplatite me, pa nek se slobodno ženi odreže Bepo ljutito. Pa ako vam i poslie bude što trebilo, lahko će te se kod mene pomoći.

— Ta znam ja, da nas vi ne čete zapustiti, završi Potreba smjerno i gorko.

Nekoliko danah kasnije došlo Andre kući pun nade, pun veselja. U žepu imao do stošnjak forintih i po njegovu, bijaše sve za žendibu gotovo. I Anici je rekao, neka se sprema. Al kad je stao još iste večeri pregledavati očevu knjižicu, nu koju je Bepo pisno, sve što je bilo duza, kao da ga je ošinuo grom iz vedra neba. Otac mu je razložio nekoja stvar, pa i ono o zobi. Andre se ljutio na sve, na zob osobito. I zbrojio je sve, pa je naručio, da je otac rad te zobi do 50 forintah kao u more bacio. A Bepu su dobro išli. Dobro je Andre računao. Da je Potreba zatražio livadu. Imao bi bio u njoj do 30 centi stena, a ne bi trebao posudjivati ga, ni zobi, ni težaka mu nebi bilo toliko treba, ni mlatica nebi bio morao plaćati, niti bi mu manjkalo zobi. A ono vrijeme, što ga je oko zobi potrožio, mogao je s voli zadržati opet koju forintu, vadeć drugomu.

cesarstvo i Istra i svaki pojedini kmet one norve, da plate gospodina?

Ter gospođin nije bilo potrebna valje imat kapital. Njih je pravo, da dobiju od leta do leta u novcu, šta su prvo dobijali u stvarih, a kapital nek se plate, kako se bude premoglo.

Tako se je i učinilo. Reklo se je: Gospoda te dobit na mesto norve toliko obližaceni (zadužnici), da smo jim dužni. Svaki obližaceni nosi toliko interesa na leto, i to ćemo redovito izplaćivati. I povrh toga još ćemo svako leto na sreću zdignuti nekoliko obližacenih, pak čigov broj se zdiagne, njemu ćemo platiti kapital, i tako ćemo malo po malo splatiti svu gospođinu i ostat bez duga.

Dakle račun od gospođina jest jedan posebni zaklad ili fond. Mi mu moremo reći: *Račun odakupa od gospođine*; gornji mu reku: Zaklada zemljišne razveze, a Taljani mu reku: Fondo dell'esonero del suolo.

Do suda je to sve dobro!

All sad se pita: ako Petar ne plati, a Paval plati svoj del, kako će biti?

Učinimo ov račun: Ja sam bio dužan 50 forintih, Ti si bio dužan 50 for., a oha skupa bili smo dužni povrh toga još 400 for., jer smo oha Istrjanci. Neki koji je imao pravica na desetina, dobio je obližaciju na svih tih 200 forintih, i na to mu ide interes.

Ma interes i kapital smo mi vezani svi skupa plaćati, i ako ja pltim za Te, Ti ćeš mi biti toliko dužan, ali ja moram platiti.

Dakle, ako sam ja platio onih 50 forintih posebnoga duga još pred dvajset let, a ako Ti neplaćaš ni šta od onih Tvojih padusit ni od onih 400 forintih, ja sam tepon i vavik položen i meni barem za sada nije ništa bolje, da sam platio dug.

Ako to ldo vavik tako napro, da ja za Te plaćam na račun onih 50 for. posebnih i na onih 400 skupnih, ja ću odplaćivati gospođinu za se i za Te, i nu koncu konca, kad pltim obližaciju na moj i na tvoj račun, onda ćeš mi Ti bit dužan, ali ako tvoja zemlja i imanje ne valja, što će ti uzeti?

Ako si Ti lenjiv, da ne plaćaš, šta će ti uzeti? Ako Ti svako leto hušiš zemlju i ako Ti ona manje nosi, kamo ćeš ne porinuti s tvojim bratstvom!

Recimo, da su Tebe teple nesreće, boll, lta leta, a ja u drugom kraju sam se nekako preživio i odbavljao duge, hnerim sada storiom račun, neka lude Tebi malo težu, u meni malo laglje.

Na dletu u Poreču je naš bratitelj g. Laginja prvi put jasio i glasno rekao, da on i njegovi prijatelji neće potvrditi računa od desetine, ni adiclonate za nju, jer da je nepravedan. On je to i protumačio, i ja ću to gledat vam protumačiti, da razumete, kako stvar stoji.

Imajte na pameti vavik onih 50 for. mojeg duga, 50 for. Tvojeog i povrh toga još 100 for. skupnoga našega duga, pak četo lahko stvar razumeti.

Na sve našo duge od desetine, moramo plaćati interese. Provincija Istra, a za nju Junta mora izplatiti interese i toliko obližacenih koliko ih se zdiagne na sreću.

Da se to uzmogno plati, pobira Junta od svakoga privatnoga ono, što je dužan u svoje lue i pobira povrh toga jedan adiclonal, prvo 10 po sto, onda 12 po sto na sve franke za splatiti tožebe na račun skupni od celo provincije interese i obližacije, koje se zdiagne.

Sada četo lahko razumit, da ako oni privatni, koji su još dužni desetinu (esoner) neplaćaju interes od toga duga, mora Junta s našimi adiclonal pokrīt privatni dug od desetine.

Istina je, da oni privatni te bit malo po malo nam dužni, ma ako dosud kroz tolika leta nisu plaćali redovito, kako te nam odplatiti ono?

Sala vi lite, koliko je još privatnoga duga od desetine po Istri:

Svega zastanka što su dužni posebno ljudi, svaki u svoje ime je preko pol milijuna; i to točno na konac leta 1882. je zastanka 571.991 for. 37 nvč.

To je tako podeljeno, da zapadni del Istre ima skoro vas taj dug, a istočni del ovoliko:

1. Ljudi, koji su pod sud Voloski imaju platt samo 831 for. 72 nvč.
2. Oni koji su pod sud Krčki (Veju) imaju dat ništa.
3. Oni, koji su pod Cres imaju dat samo 12 for. 57 nvč.
4. Oni, koji su pod Lošinji nemaju dat ništa.
5. Oni, koji su pod Podgrad (Castelnuovo) imaju dat 4923 for. 65 nvč.

Dakle svi, koji su pod sud Voloski, Cres, Lošinji i Podgrad imaju di svaka samo 5267 for. 85 nvč, a drugi Istrjanci imaju dat privatno više od **510 putih** toliko.

Povrh toga storen je s cesarstvom račun leta 1875, da Istra ostane cesarstvu dužna 416.000 forintih za ono, što joj je cesarstvo posujivalo jer ni mogla doplaćati interese od obližacenih, kako je zgora računano. ni izplatiti kapitala od ovih obližacenih, koji su se svako leto na sreću zdignuli.

Povrh avoga toga je cesarstvo nam, ovoj Istri, posudilo od leta 1875, naprovo do što tisuć forintih, koje smo skoro sve još dužni.

Toga posujila neki bilo trebalo, da bi svi Istrani bili plaćali jednako svoju dužnost, to jest, ono što je svaki privatno dužan i ono što ima s nametom (adiclonal) platt za skupni račun celo provincije.

Adiclonala u tmo desetino pobira se sada 12 na sto t. j. na svaki forint cesarskih frankah, plati se 12 novčić za desetine.

Letu 1883. plattli su ljudi i obdine u kasu Volosku ukolo for. 3200.—

» Krčku (Veju)	2613.—
» Cresku	1601.—
» Lošinjsku	4055.—
» Podgrad (Castelnuovo)	2422.—
Dakle svaga	14041.—

a drugi kraj Istre, kada je više od **100 putih** toliko privatnoga duga od desetine, koliko pod gore izbrojenim sudi, i kada je jednaka dužnost kako i nam plaćati jednako na skupni račun od provincije, oni su svi skupa plattli jedva **best putih** toliko koliko ml.

Što bude oni slabije plaćali, toliko ćemo mi morat plaćati više, buduo smo vezani skupa. Ako oni neplate ništa, mi ćemo plattiti sve, pak onda držl njih. Al kako njih držali, kada je već del njihove deputati u dlet, pak Junta mora i prosliti što godar zastanka i tako napred.

Ja mislim, da se ovakovo stanje neda dalje trpeti. Mi svi moramo zakonitim putem poći, da se to pladiu promenit. Mi svi plitimo, svaki komun i svi ljudi skupa prošnjaju na svetlu krunu cesarstvu i dnoje krize i podplse, da je ovo stanje nepravedno i neka cesar da zapoved na ministre i na Junta u Poreču, da se ima plađanje namet ili adiclonala od desetine o-ljudit na takov način, da nebudu trpeti jedni kraj Istre za druge.

Voloski i Lošinjski kapitanat imaju najbolje zemlje. Sad neka drugi kraji plađaju svoje duge, a mi samo del skupnoga duga, ako ga s tolikimi plattiš dosud još nismo plattili.

Mi imamo svakejakih potreba, pak ako i moremo, nije pravedno, da nas taru plati

šla jednako kako i druge, koji su stoput više dužni od nas.

Ako se svi damo na prošnje i pitamo šta je pravo, sigurno će se ovo pladiu poravnati na pametan i pravičan način.

DOPISI.

Izpod Kastva. O kastavskih stvarih bio sam odlučio ništ napisati. I neki, da nisam uslijen. Ovih danah bio sam na Rieki, a pred malo vremena došao sam preko Učke. Tu i tamo čuo sam toga toliko o kastavskih nemirih, da je toga i manje od polovice istina, bilo bi me sram, da sam Kastavac. Neki su već pomislili, da smo se svi potaljani, i da smo zavrgli svoj mill materinski jezik hrvatski. Ono što se je dogodilo, ni na čast kastavščini, ali do takove sramote nismo lje spali, da bimo svoj materinski jezik pod nege hitili; sramota je, ali ta pada na ono pot šest njih, kojim je već sigurno žao, da su se pustili zapeljati od nekih tudjih smutljivaca. Čuo sam sto putah ponavljati ono jožnasko: potrebno je, da bude smutnje, ali jao si ga onomu, po komu smutnja dohodi. Neću sada kriviti ni jednoga ni spominjati imenom, ali to velim očito: sve to bilo je tudje maslo, i neki će imati težak račun dati Bogu i narodu, koji su k tomu pripomogli. I tim se opet vraćam k svojim težakim poslovom. Na dan sv. Jakova obao imali smo krala Bogu linoja i obilnoga dažja. Došao je dobro i prvog i drugog letini, repl, fuželu, što smo prošlogu čedna u zemlju se oranili. Grozinja je malo, a i to je po nekud opopolilo. Treba li mu liska, ali nam se nećo samo početi tim blaženim sumporom. Dobro bi, a to ćemo morati učiniti barem na onih trash, koje voć više godinaš bol pokazuju. Ali nije čekati sumporanjom dokle se bol potkaže, nego bi osumporiti u legu i kasnije u ovielu.

Iz obdine Krčke 1. agusta. (Tko da bude komesar?) Napokon su imalo biti danas dogotovljene listine za ponovo obdinske izbore u Krku, to se imaju čim prije izložiti. Rad je dakle, da se ponovo dignemo na noge ova već jednom prestane nenaravsko stanje polag kojega mora, da većina Hrvatah podnaša samovolju, da bi koga, nego jednog Todora.

Vrhovno upravno sudište u Beču na 18. lipnja t. g. uništio lanjske obdinske izbore krčke. Da nisu bili nezakoniti, neki ih bilo uništilo. To nezakonitosti, koje je počinjao načelnik i predsjednik izbornog poverjenstva na očigled vladinog komesara g. Fabrisa, jesu dakle sudbeno dokazano i nitko ih više nemože poreći. Mi ih ovdje nećemo opetovati. Dosta budi reči, da je naša hrvatska stranka na svaku pokazavšu se nekorektnost opreznim činila komesara g. Fabrisa, nu uzalud. Mi proti sili nemogamo. Dodjemo na breju 400 nas u Krik, na dan izbora, da pravdujemo, nu glasovali nismo, da nam se ne reče, da odabramo ako indirektno postupak izbornog poverjenstva, te vladinog komesara. Učinjen bi zaptanik, na zapisniku bio je podpisan i g. Fabris, a izbor se obavise bez našeg uticaja, sve onako tiho i mirno, pošto se *neumjerljaci* odalečiše. Poslje izbora letiše brzojavi. I g. Elluschegg se je paradovno kranenom na poljeđi. Ta je poljeđa danas u hlatu, a gospoda mogu se ponositi, što je njihovo izborno čedo od namjestništva, ministarstva i vrhovnog upravnoga sudišta odsudjeno, da nedozrelo poglne. Fatalit!

Nego to su njegovi dohiteci u koje mi ne paćamo. Mi pitamo sada: tko da bude komesar? Nit marimo ovim pitanjem potaknuti vladu, da nam ga odstrani, ne. Volja li ju, nek ga držl. Na drugo mi ciljamo kad pitamo: tko da bude komesar?

Vladi su dobro poznate nezakonitosti shivše se kod zadnjih izborah krčkih na oči komesara g. Fabrisa. Da se uz to kod puka gubi onaj ugled, što ga mora svaki politički činovnik imati, ne treba napominjati. Taj ugled dakle za nove obdinske izbore krčke g. Fabris je zadnjih izgubio. Time nećemo da diramo u njegove osobne vrline, koje mogu biti i preizvratne, mi sudimo po uticoh što nam ih vanjske, gotova i dokazane činjenice u dušu utišnaše. Kod novih lndi obdinskih krčkih izborah g. Fabris nije za komesara

jer mora i samoj vladi biti stalo, da se njezin ugled netamani po nižih činovnicah u toli svečanih momentih, košto su izbori. Tko da bude dakle komesar?

I s drugog uzroka g. Fabris nije za komesara. Njega vole odviše u Krku šarenjaci; mehkoća i recimo dobroćudnost njegove duše poznata je mnogim i usljed toga on se nemože držati u onom ravnojvjesju i nad strankami, kako bi to vladinu čovjeku dolikovalo. Njega šarenjaci svojim krste, a mi im to moramo javovati, jer nas i vrhovna odsuda na to nutka. Ako je tomu tako, tad se mi nećamo ustvrditi, da g. Fabris nije za krčke izbore. Izborni komesari jesu zatočnici zakona i za takove mora ih svaki izbornik smatrati. Nu dvojimo, da će krčki Hrvati poverovati g. Fabrisu bude li ponovo određen za komesara kod iznovljenih obdinskih izborah u Krku. Tko da bude dakle komesar?

Vlada ima paziti, da se izbora u Krku ovrše, da ne bude izborni zakon za krčke Hrvate pusto slovo koje mogu dva tri šarenjaka na oči vladinih ljudi bezkazojeno kažniti, a na štetu obdine. Vrieme je, da se ozbiljno misli i na obezbjeđenje prava krčkih Hrvatah, koji su u ogromnoj većini, a ta većina može za kojegod vrijeme mirno podnašati šarenjačke nepravde, nu neće za uvjek. Nežalimo protokcije, jer protekocije Hrvat još ništ nepoznaje. Ta je bila do sada uvjek na drugoj strani. Hoćemo i tražimo, da se za novo obdinske izbore krčke priugotovi na vrijeme sve po zakonskih propisih, a za sami izbor, da se imenuje takav komesar, koji poznaje zakon i koji je voljan po tom zakonu prigodom izborah postupati. Da vidimo hoće li biti preokret!

Pogled po svietu.

U Trstu, 13. agusta 1884.

Poslednjih osam danah nije se u našoj državi ništa važnijega dogodilo. Obavili se pokrajinski izbori za Koruški sabor te nisu u bitnosti promijenili njegovogalica. Naša braća Slovenci u Koruškoj zastupanja će biti u saboru po trojici svojih vrlih borioh. U južnoj Štajerskoj nada je velike, da će tamo Slovenci sjajno pobiediti prigodom izborah. Svagdje očitih znakovah, da se slavenski živalj polagano al liepo diže.

Ovih danah pohodio je u Ischl-u gradiću gornje Austrije njemački cesar Vilom našega cesara i kralja, gdje je bio sjajno primljen. Njemački cesar dolazi svake godine u kupelji Gastein u Salcburškoj pa već više godinah na svom povratku posjećuje našega vladara. Ovaj posjet očitim je znakom ne samo, da su odnošaji između Njemačke i Austrije dobri, nego da se nije bojati nikakvog rata.

Za olahkotiti uzasne posledice velike poplave u Galiciji, određeno je 800.000 for. iz državnih sredstvah, da se uz jamstvo zemlje podieli med nasradalo pučanstvo.

Hrvatski sabor opot je suzvan za 23. t. mjeseca u Zagreb. Rešiti će još nekoje važne zakonske ustanove pak će bit zaključen, jer se imaju buduće jeseni obaviti novi izbori. Hrvatski ban putuje sada gornjom Krajinom, da se osvedoči o nevolji, koja tamo vlada. Nekeji nagađuju, da se ovo putovanje ima svesti u doticaj sa predstojećimi izbori.

Česi živući u Hrvatskoj, kojim se je pridružilo mnogo Hrvatah, odputovali su prošloga tjedna posebnim vlakom u Prag, da se nadvie svomu narodnomu hramu umjetnosti, velebnom kazalištu ta da prisustvuju jednoj češkoj predstavi. Na veoma prijazni način bijahu dočekani od slavenske braće u Beču i Brau, gdje su jim u čast priredili svečane večeri. Od Brna u Prag svimi postajami, kuda su prolazili, češki ih je narod najjubiznije sprijeo; nježni spol obasipno

nit k Potrebi. Iza nekollko lastkavih rieči svrnuo odmah razgovor na dug.

— Da, gospodine, plattit ćemo vam, al ne sve. Polovicu čekat će te nas malo, reče sin.

— Da, da, Andre bi se rad oženio; ne ima nam tko raditi, trebali će i za to nešto trošku, uplete se stari Potreba.

— To pak nē! presječe Bepo! Ja vam ne želim lta. Bit će bolje za vas, ako me poslušnete. Izplatite vi mene sada podputoma, što bi vam na dug rasli interes.

A što vam bude treba za pir, to će te sve kod mene dobiti. Tko pošteno plaća stari dug, taj ima u mene uvjek kredita.

— Ne ćemo tako, nē, razpali se Andre. U vas je mika uzeta na vjeru po funti za novčić skuplje, a tako i svaka druga stvar. Ako posudim kod vas novcah, moram za tri mjeseca plattiti od forinta cvančiku interese, a to je previše. Za dvie godine bili bi mi na taj način prosjaoci.

— A vi ne jedite i nemojte se žaniti, pa ne trebate moje pomoći. Što uzmete, plattite, pa mi ne četa biti dužni; odgovori Bepo, koj se nije nadao takovu odgovoru, jer je bio naučan, da mu se svaki klanja. Ljudi su ga se bjalji kao vraga, a pošivali ga kao svetca. Ta svaki je seljanin, kmet bio naslikan u njegovoj knjizi dugovah.

— I to će biti, da ćemo uzimati samo za gotovo, opet će Andre. Al ne ovdje,

jer tuj ste sam, pa računate kako vas je volja. Idi ću ja tamo, gdje je više trgovaca i gdje se ne računava sve dvostruko i trostruko.

— Samo ako vam to podje za rukom, presječe mu Bepo.

— O, hoće! Moj otac ne će više sijati vaše zobl — u obće ne će imati s vami više posla.

— Prije će on doći k meni, nego ja k njemu. A sad me izplatite!

Andre bi jih još nekollko bio odbrojio Krnjelu, da ga nije otac sustavio. Vidio je stari Potreba, da mu je u silu uzkipila žuč, pa da bi moglo i gorega biti.

I izbroji mladici novce, te mu nije ostalo ni za tabak. Krnjel lakomo prebroji i ode.

— Andre ti ćeš se ipak oženiti; govorio mu otac, kad je Bepo otišao.

— Neću, jer ne imam čim, a za to ne ću da se dužim. Jedva smo se riešili duga.

— A što će Anica?

— Čekat će samnom bolju žetvu, odgovori sin ljutito.

— Ne dao Bog, da nam bude još koja tako jalova, završi otac.

— Bila bi svaka, kad bismo se paćali sa Krnjeli, odreže sin.

je oviećem hrvatske gostove. U Pragu sjajni doček; na hiljade Pražanah došlo na kolodvor, da odprati u grad hrvatsku braću. Taj veoma prijazni doček i odlikovanje neugodno je dirnulo Magjare, koji priokim okom gledaju, kako se slavenska braća prijateljski družu.

U Francezkoj vieća još neprestano kongres t. j. obične komore sružene, kako da promjene ustav. Opozicija izazivlje sve moguće skandale, da osramoti republiku. Nije dvojbe, da će ministarstvo sa svimi predloženimi promjenami prodirati.

Englezko novinstvo negovori sada liepo o Njemačkoj.

Na londonskoj konferenciji, koja se je bila sastala na predlog Englezke, da uredi financijske odnose Egipta, Njemačka, a s njom Austrija i Ruska pristajala je više uz Francezku pa tako onemogućila englezke želje. Englezi sada kano urediti Egipat, kako ih bude volja, a ujedno konačno pripravljaju malenu vojaku, da ju pošalju u goraji Egipat na pomoć Gordonu, koji da se još uvijek nalazi u Kartunu.

Kina se dogovara sa Francezkom glede ratno odšteto, pa se je nadati, da će se napokon i tamo uvesti mir i poredak.

Istraninu.

1.

Od pamtiavika čeličan si bio, Od pamtiavika svet ti bio dom, Plemenitu si krv za n'j voljno lic; Bud' i sad dakle svoj u domu svom! Pa ne daj, da se šarenjačka zmija U krilu majke tvoje jošte svijal!

2.

Gle otrov njen' gdje zemljom ti se točil Ded stani na put njozi, dok je dan! Jer, kada noćca pade, tvoje oči Nadvladat može lako tvrdi san. Da, ne kasni, već' vić nad domom pazi, Te ne daj šar'noj zmiji, njim da plazi!

3.

U vjernosti i braću svoju krlepi. Nek' vjernim štitom štite majku sad; A ako kojeg šarenjak zaslipe, Proždreni poturicu — podli smrad! Proždreni ga iz otačbine svoje, Iz svetog tla, jer izdajica to jel

Ovako traži, Istranine prava, Pa svanut će i Tebi stara slava. Omišljani n.

Franina i Jurina.

Fr. Dragi Jurino povij mi malo, da još ni finjena ona kveštijon z onimi hartami?

Jur. Ma ča zi hartami ke senjuju mejaši ni zi hartami ke pokazuju beči?

Fr. Ča ja znam s kimi; ja znam, da su nike barte konfundile nikim šarenjakom i mejuše zdrave pameti, i za to te pitam, da mi praviš ako ča znaš.

Jur. Ča ćeš da ti pravim, stvar je nikako maglena kako i moja pamet, i da za bodem prst v oči, mogal bih ti reć, da harta još visi, samo valja viditi, akol je ona ista, za ku se kveštijon gon!

Fr. Ma komišljun da ju je potvrdila!

Jur. Čul sam to i ja, da ju je potvrdila, lehor valja vidit, ako je imela na nosu očali kad ju je gledala; zać sam čul, da su se prije toga vrijeme nejdo

nikakovi novi mejaši po njoj štampovali i da se ti novi mejaši još spoznavaju.

Fr. Da ča su onda oteli z onu refisku udelat, ako ih se mora va stupicu spravit?

Jur. A niš nisu drugo oteli učinit leh da zi svojimi rukami i zi komunskim supunom operu onoga daću ki je bil va tem poslu prsti športak, ma njim ni šlo za ruku; pak da ga tužnoga koliko toliko umire, dekretali su ga za građjana, zać će njim valik na dliku bit!

Fr. Niš ne, harte van, harte van! I za to te ja dekretavam, da budeš i ti jedan parat od komišljuna i pozviljem te na šedutu ka će se od toga držat; a ča se bude dekretalo, nemoj pravit tvojoj brbljavoj ženčini, zać bi se mogla zi Maru spravit pak to na Sloginoj plati svim ljudem zbrbljat. Dunke oito vč.

Jur. Neboj se, ča ja obećujem to nikad nebude. Prometer da šlori, mantener da vilanti!

Različite viesti.

Imenovanje. Financijsko ravnateljstvo u Trstu imenovalo je Frana Vittoria-a poreznim blagajnikom, Julija Segher-a poreznim kontrolorom, Eugena Bigatto i Fridrika Dondo poreznimi adjunktii, Fridrika Kaderka fin. komesarom i Pavla Baričevića fin. konceptistom.

Zabava tršćanskoga »Sokolca«. Dne 10. t. m. priredio je tršćanski »Sokol« svojim članovom i pozvanim gostovom veoma ugodnu pjevnčko-glasbonu večer. U vrtu slavenske čitaonice »Kad zelenog hrba« sakupilo se iste večeri liepo jato Sokolovaca i njihovih prijateljah, jednog i drugog spola, gdje su uz narodnu pjesmu i uz milozvuk glasbe sproveli liepu časovu. Koncert bijaše veoma točno odgavan, dotično odigran. Više točkah moralo se opotovati. Vježba nekolicine kraljnih članova »Sokola« b jahu vrlo točno i elegantno izvedene. Zahvalno slušateljstvo povladjivalo njim burno.

Po dovršenom programu povukla se mladež u veliku salu, gdje se podala veselu plesu.

Hrvatska čitaonica u Vrbniku priredjuju dne 17. t. mjes. zabavu na korist »Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri« sa sledećim programom:
1. Proslav.
2. Deklamacija.
3. Predstava.
4. Šaljiva tombola.
Početak ob 8 uri na večer.

Koparska gimnazija. Doblesmo slučajno letošnji program koparske gimnazije, kojeg prolisismo, da saznademo što imade u njem važna. Nas zanimala najvećma broj učenikah. Od 191 upisanih učenikah, imade samo 13 Slavonaca i Zalata malen broj slovenske i hrvatske mladeži na koparskoj gimnaziji. Pa k tomu jošte taj nesretni broj 13! Da su nam harem jošte jednoga za milost dobacili, ta našli bi bili možda jošte gdje kojeg Slavena između ostalih 178 djakah?!

Do sada se obično bacalo krivnju na nekog zaslužnog kanonika, da je tako malen broj naše mladeži na kopar. gimnaziji, jer je on većinom upisivao mladiće početkom školske godine. Ovakvom zgodnom dade se labko uz dobroćudnost, a žalibože i neukost našeg naroda Šavla premiesit u Pavla. Nu sada nije se upisivanjem bavio g. kanonik nego neko drugi, od koga imademo pravo očekivati više nepristranosti.

Broj 13 je doduše malen, nu po zakonu imade i ta trinajstotica pravo, da njoj se predaje njezin materinski jezik t. j. slovenski ili hrvatski. Koliko nam je poznato, predavalo se prijašnjih godinah hrvatski jezik 2 sata na čedan svim onim, koji su se kano Slaveni upisali. Valjda je to promušilo sl. c. kr. zemaljsko školsko vieće savišnim ili je pustilo na volju sl. ravnateljstvu, podučavati ili ne.

Školski programi jesu zrealo svih dogodjah i svega rada jednog zavoda za dotičnu školsku godinu. U programu kop. gimnazije tražimo budava spomen o hrvatskom jeziku. U programih tiskaju se

često i najneznačajnije stvarčice. Objelodanju se predavanja iz nuzgrednih predmetah, kano što je: risanje, pjevanje, gimnastika, kada je kakav učitelj ili ravnatelj kakovu vrpcu dobio itd. itd., nu u ovom programu o hrvatskom jeziku na koparskoj gimnaziji niš rieči! Pitamo dakle sl. c. k. zem. školsko vieće, zašto se ukinulo na c. k. gimnaziji u Kopru hrv. jezik, ili ako se ga — kao što je propisano predavalo, zašto program iste gimnazije o tom mukom muži?

Djedovska kultura. Píše nam prijatelj iz Buzetščine: Dne 26. pr. mjeseca išla dvojica iz podobšine Sovinjske po poslu u Oprtalj. Tamo se svratili u krčmu nekog g. Rinaldi-a. K toj dvojici pridružio se kasnije gosp. R. Jelušić, tamošnji župe upravitelj i njih stari prijatelj. G. Jelušić pozove prijatelje u svoj stan, gdje su se zadržali do 9 satiha na večer. Na ponudu g. J. da ostanu preko noći kod njega, nemošta pristati jer ih je zvao posao kući. Dadoše se dakle na put lza 9 uro. Jedva su se odaljili za 200 met. od Oprtlja, čekalo jih na putu 5—6 građanski obućenih osobah na jednom pogibeljnom mjestu. Ured puta postavili su trnja i drađa u koje se jedan od putnikah zapleo i upao te mu brzo drug u pomoć priskočio i oslobodio ga. Među tim pošelo je žviždat sa svih strana, oko njih krupno kamenje. Zahvalit mogu Bogu i tamnoj noći, što su izuleli iz onog hajdučkog napadaja živu glavu. Prepoznati nisu mogli nikoga; jedno što su u Oprtlju nepoznati a drugo, bliže bo noć.

Napadnuti podneli su tužbu sudu nu dvojimo, da će poći za rukom žandarmjerij prolznati ono lopova. Naši Sovinjeci razgovarali su sa prijateljem g. J. hrvatski. G. J. je nekojim Oprtljanom trn u oku jer nije ronogat, već ono što ga je rodila majka. Djedovskom kulturom opojen smrad Oprtlja, da se oaveti i župo upravitelju i onoj dvojici »šavala« koji su došli kuljat talijanski volegrad »šavovskim jezikom«, udri po njih kamenjem! To se dogodilo tudnjom, u gluho doba noći u talijanskom gujezdu »Portole«. Tako rado drugdje sauo hajduci i razbojnici te neznamo kako će Oprtljani ovo ponašanje napadačah dovesti u sklad sa poznatom »djedovskom kulturom«.

Najveći top ovoga svijeta, nalazi se u Španjelskoj. Sgotovljen je u Francezkoj; kalibar (širina otvora) mu mjeri 16 centimetarah, dužina 6 metarah i 20 entm.; po tomu je za 20 entm. veći od najvećega Kruppova topa. Nabija se kuglami 88 kilogramah težkimi, a praha treba za jedan hitac 42 kilograma. Kugla proliti u jednom hipu 692 metra.

Neuku nauka.

Da se drvo čim dulje uzdrža. Na otoku Sardiniji, da se kolarsko drvo za kotače i kola sačuva od pucanja i trulosti, upotrebljuju sledeći postupak, kojim bi se mogli i naši kolari poslužiti, jer je jeftin i malo truda zadaje. Komadi drva, opriedeljeni za kotače, meću se u salamuru, ili u vodu u kojoj je sol raztopljena, i puste se jednu nedelju dannah ležati u njoj. Ovim se postigne, da sunčana žega nema upliva na drvo.

Nasadivanje piladi. U Lancasteru kod Bostona, u sjedinjenih američkih državah, bavi se Mr. Hawkins već više godinah umjetnim nasadivanjem pilicah. Na komadu zemljišta od jedne rali i pol podignute su suše, razdijeljene na malene stanice sa 25 kokušju u svakoj. Pred sumami su odeljena zemljišta, na kojih se perad širi. U na to načinjene sprave u vrijeme nasadivanja nasadi on svaki dan 200 kvočkah, a u isti čas postavi 500 jajah u stroj, gdje se umjetno pilčić izlegu te je onda porazdeli među kvočke. — Na tom zemljištu ima do 12.000 kokušju svake vrsti. Lanjske godine prodao je 500 posudah kokušjeg džubra (gnoja) po 3 for. što iznaša liepu svotluc od 1500 fr. a gdje su poja i živad?

Stanje vinogradah u Dalmaciji. Čitamo u posljednjem broju »Narodnog lista«, da će biti sudeć po raznih viestih, koje mu do sad stigoh, u Dalmaciji obilato vina ako ga Bog sačuva od nepogodah.

Letina na Labinjini. Pšenice i u oledu žita spravio je narod malo. Vino ne kuža takodjer dobro, jer se malo poleglo grozolja a na mjestih ga holet uništilla; narod bo ovud ne sumpora. Voća je isto tako malo buduć da Labinjali malo voćkah saje. Ulju se neimamo takodjer nadati.

Krompira i kuruze bit će za našu potrebu, podje li ovako do konca. Narod se ovid bavi slabo poljodjelstvom a posve ništa umnim gospodarstvom. Radje se mrcvari u ugljearnah, gdje osoba redko kad zasluži i for. na dan, a kod kuće zapuća vinograde i polja. Zalostno je, što naš narod po nekojih stranah Istre, naposa u okolici gradovah — toliko liepleti za novčestem, a kod kuće mu propadaju gospodarstva. Istina je do duše, da se dan danas kod gospodarstva malo komu trul izplati jer nas biju nerodice, nu ako zapustimo naše vinograde, polja i livade, neće nam pomodi i najbolje letine. Onaj novčić, kojeg si pojedinci u gradovih zaslužu, jahko potrate, a kod kuće ništa nepridieleju pa tako stradaju danonice i strdnati će dok ne budu ozbiljno gospodarit stali; dok nebudu razložno i umno svoja zemljišta ohledlivali.

Grizavo tele. Skuhaj hrastovu koru; uvarak (juhuj) prociedi, te u malo podavaj drizkavu teletu u mleku, ili na samu. Ovo je najjednostavniji i najjeftiniji pokušani načn ili sredstvo, da se izleči grizavo tele.

Grizavo kolohi izlečiti ćeš po savjetu nekog vještaka peradom ovako: podavaj kokušim nekoliko dana kubana rižu, koju popisiji prahom od krede; ili načini hobotnice (pliluce) od jačmenova bisna i bujke (pliluce) od jačmenova bisna i umfrovan žestom; ili napokon načini hobotnice od jačmenova brašna i rakije (žgancic).

Književne vesti.

»Danica«. Koleđar i ljetopis društva svetojovinskoga za prošnu godinu 1885. je izišao je jurvo izpod tiska. Štampan je u 25.000 izliskakah. »Danica« netreba nikakve preporuka. Ona si utrla sama put koll u vilikašku palnu toli u težaku kolibu. Sadržaj je »Danice« sledeći: Prosta godina 1885. — Visoka kraljevska kuća. — Abecedni pregled imena svetačkih. — Koleđar. — Ljetopis društva svetojovinskoga sastavio Iv. Pliverić. — Izvadak iz pravila društva svetojovinskoga. — Bratovština hrvatskih ljudi u Istri. — Djakovačka stolna crkva (sa slikom) od M. Čepellca. — Zagrebačka stolna crkva (sa slikom). — Jurčić (sa slikom) od R. Lopušića. — Strnadica. (Bajna pripovjedka). — Crlice iz javnoga zdravstva od prof. dra. A. Lobmayera. — Livadarstvo od Drag. Stražimira. — Sto se po svijetu zblilo. — Morn od N. Tordinca. — Gospodarske sitnice. — Kakova će biti godina. — Sajmovi.

Sudeć po sadržaju, pristupna je »Danica« svim slajevom hrv. naroda, u njoj će naš gradjanin i težak, trgovac, činovnik, obrtnik itd., ugodna štiva liepe i zabavne pouke. Člena njoj je 25 novčićah. Uvjeti glede razprodaje Danice jesu sledeći: Društvo nudi svakomu razprodavaću od svake slotine 20 postotakah i samo će platiti poštarinu od knjigah. Samo pojedine pošiljke imadu sadržavati najmanju 20 komadah. Prodavalac dužan je društvu novce za razprodane knjige poslati najdulje do 31. slečnja 1885.

Preporučamo što topije našem rodu u Istri, da neostane bez prekrasne »Danice«, koja je toli vrstna i toli jeftina, da si ja svatko nabaviti može.

Listina Uredništva.

G. F. K. ovdje. Vređe cijenjeno pismo nemožemo prihvatiti jer velima interesa za naše čitatelje. Žurnalistički boj u Trstu mi smo mukom mimoišli, jer to na nas ne spada. Ako Vas je koji drugi slavenski časopis napao, a Vi tražite lieka u njega. Želite li ipak, da se Vaše pismo u »N. S.« objelodani, tad ga može tiskati jedino kano »Pripisanje« uz dužnu plaću. Gg. dopisnikom. Uztrpito se. Dući će avu u svoje vrijeme.

Pomorske viesti.

Kretanje austro-ugarskih brodovah u tu inozemstvu.

Dodjreli u: Trst, 4. augusta. Robert, Margelló iz Jarmalke. G. Olga T., Tomašić iz Karđina. F. Angela, Poljurčić iz Kavale. S. Carolina, Stigčić iz N.-Yorka. G. Szapary, Jeličić iz Cinsgowa. Tilda, Colazio iz N.-Yorka. — Jaklin, 25. srpnja. Rovenski, Stuparić iz Schiedaa. —

Alexandrija, 25. srpnja. Noha, Večerina iz Gano...

bosanska f. 105-115. Istarska f. 110-115. slabo truzena.

Oljevitosti: Trata, 4. augusta. Nova Harnost, Pokoriš za Naupliju...

Bez ove obrublene znakma, zakonom štitene, nradne se taj liak po dr. Mallicu smatrati kano patvoren

Cvjet proti trzanju, po dr. Mallicu, je odlučno najbolji liak proti kostobolji i reumatizmu...

Zahvala. Gospodinu J. pl. Trankoczyju, lekaru u Ljubljani.

Moja je majka od kostobolje na nogi silno trpila i razne domađe lijekove bezuspješno rabila...

Planinski bilinski sirop kranjski, izvestan proti kašlju, hripavici, vratobolji, pranoj i plućnoj bolesti...

Krv čisteće kruglice c. kr. povli, nudi anjelo u nijednom gospodarstvu manjkati...

Gori navedone specijalitete, koje su mnogopisanim izkustvom kano osobito uspješne priznate...

Nepogrejšivo! Svaki dobije iznos natrag, kod koga bi moj siguran djeludni...

J. Grolich u Brnu. Roborantium opetovno upotrebljen pokazuje također dobar uspjeh protiv slabosti i gubitka krvi...

Zadar: N. Andrović, apot. - Soljet: N. Aljinović, gorica: C. Cristofaletti, apot. Rieka: C. Silhavy, lek. Pal: A. Rodinca...

Velika partija ostanakah sagovah (10-12 metarah) šalje uz pouzete komad po 3 for. 80 nvč.

Brza i sigurna pomoć za bolesti želudca i njegine posledice. Obrana zdravlja. ovak gotovo o satiranju i posijedjenju pro...

Pravni dr. Rose-a životni balzam. dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, Jekarna u Kermoru orlu u Pragu...

OPOMENA! Da se izbjegne nemilih zgodam, proslim sve p. n. gg. narudnitka, nika zahtjevu...

Pravi dr. Rose-a životni balzam. dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnera, Jekarna u Kermoru orlu u Pragu...

Tamo se također dobije: Pražko domaće mazilo proti oteku, ranam i svakojakoj upali.

Velika partija ostanakah sagovah (10-12 metarah) šalje uz pouzete komad po 3 for. 80 nvč.

Velika partija odrezakah sukna (3-4m.), u svih bejah za ciele mužke odjeđe, šalje pouzecom po 5 for. odrezak.

POZORI! 1884. IZLOŽBA U KALKUTI. Diplom sa medaljom. VLAHOV elixir odobren po c. kr. vladji...

Bogato skladište. željeza svako vrsti, dužine i veličine, cielea, žute miedi (otuna), olova, bakra (rama)...

Chevesich i Miloveich. Palazzo Careiotti u Trstu. NB. Sva se domađa (tuzemskaja) roba razažiji...

Pronadjeno!! Numornom traženjuju dr. pl. Bendana posrećilo se konačno pronadi mastilo za vlase...

Budimska gorčica. Preporuča se od najprihli hečnikskih strukovnjakah...

OFENER RAKOCZY BITTER QUELLE. Preporuča se od najprihli hečnikskih strukovnjakah...

Velika partija ostanakah sagovah (10-12 metarah) šalje uz pouzete komad po 3 for. 80 nvč.

Velika partija odrezakah sukna (3-4m.), u svih bejah za ciele mužke odjeđe, šalje pouzecom po 5 for. odrezak.

Velika partija ostanakah sagovah (10-12 metarah) šalje uz pouzete komad po 3 for. 80 nvč.

Velika partija odrezakah sukna (3-4m.), u svih bejah za ciele mužke odjeđe, šalje pouzecom po 5 for. odrezak.